

Yaratıcı Drama ile Duygu, Oyun ve İfade Becerileri

(Metin Tabanlı E-kurs)

Yaratıcı drama, modern eğitim paradigmaları içerisinde bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimini bütüncül bir yaklaşımla ele alan, merkezine "deneyimi" ve "yaparak-yaşayarak öğrenmeyi" yerleştiren disiplinlerarası bir alan olarak tanımlanmaktadır. Bu disiplin, tiyatro sanatının sunduğu estetik ve teknik imkanları bir amaç değil, bir araç olarak kullanarak katılımcıların kendilerini ifade etme, empati kurma, yaratıcı düşünme ve sosyal etkileşim becerilerini geliştirmeyi hedefler.¹ Yaratıcı dramanın özü, bireyin kurgusal bir dünya içerisinde gerçek duygularla var olması ve "–mış gibi" yapma aracılığıyla yaşamı simüle ederek yeni anlamlar inşa etmesidir.⁴ Bu süreçte katılımcı, sadece bilgiyi alan pasif bir özne değil, bilgiyi eylem içinde keşfeden ve dönüştüren aktif bir aktördür.⁶

Yaratıcı Dramanın Ontolojik Tanımı ve Tiyatro ile İlişkisi

Yaratıcı dramanın ne olduğunu anlamak için öncelikle onun ne olmadığını netleştirmek gerekmektedir. Yaratıcı drama, bir oyunculuk eğitimi veya profesyonel bir tiyatro yapma süreci değildir.¹ Tiyatro, doğası gereği bir metne sadakati, yönetmen otoritesini ve belirli bir seyirci kitlesine sunulacak olan nihai bir "ürünü" (performansı) merkeze alır.¹ Buna karşılık yaratıcı drama, bir "süreç" çalışmasıdır; burada önemli olan katılımcının canlandırma sırasında yaşadığı içsel deneyim ve kazandığı farkındalıktır.¹

Yaratıcı drama ile tiyatro arasındaki etkileşim, dramanın tiyatrodan beslenen ancak kendi pedagojik sınırlarını çizen hibrit yapısından kaynaklanır.¹ Dramada kostüm, aksesuar veya dekor gibi dışsal unsurlar zorunluluk arz etmez; katılımcının hayal gücü ve bedensel ifadesi en temel araçlardır.¹ Tiyatroda "oyuncu" varken, yaratıcı dramada "katılımcı" vardır; tiyatrodan "yönetmen" varken, dramada süreci kolaylaştıran bir "lider" veya "eğitmen" bulunur.¹ Bu yapısal farklılıklar, yaratıcı dramayı sanatsal bir gösteriden ziyade, bireysel ve sosyal gelişimi destekleyen güçlü bir eğitim yöntemi haline getirir.³

Karşılaştırma Ölçütü	Tiyatro	Yaratıcı Drama
Temel Odak	Sonuç/Ürün (Oyunun Sergilenmesi)	Süreç (Katılımcı Deneyimi)
Merkezi Figür	Yönetmen	Lider/Eğitmen

Katılımcı Kimliği	Profesyonel veya Amatör Oyuncu	Her Yaştan Katılımcı
Metin Bağımlılığı	Yazılı Bir Metne Sadakat	Metinsiz, Doğaçlama ve Spontanite
İzleyici Rolü	Net Bir Ayrım (Pasif İzleyici)	İzleyici Yok (Herkes Süreçte Aktif)
Hazırlık Dinamiğı	Prova ve Teknik Mükemmeliyet	Isınma, Canlandırma ve Tartışma
Görsel Unsurlar	Kostüm, Dekor, Işık Zorunluluğı	Hayal Gücü ve İmgesel Kullanım
Temel Amaç	Estetik ve Sanatsal Etki	Bireysel Gelişim ve Sosyal Öğrenme

1

Yaratıcı dramının psikolojik bir iyileştirme aracı veya tedavi yöntemi (psikodrama gibi) olmadığını vurgulamak da akademik açıdan kritiktir.⁴ Her ne kadar bireyin özgüvenini artırsa ve duygusal boşalım (katarsis) sağlasa da, dramının temel amacı eğitsel ve yaratıcı potansiyelin açığa çıkarılmasıdır.⁴

Eğitim Felsefesi ve Teorik Temeller: John Dewey'in Mirası

Yaratıcı dramının pedagojik meşruiyeti, 20. yüzyılın en önemli eğitim filozoflarından biri olan John Dewey'in "yaparak ve yaşayarak öğrenme" (learning by doing) felsefesine dayanmaktadır.¹¹ Dewey, eğitimi hayata hazırlık olarak değil, hayatın doğrudan kendisi olarak tanımlamıştır.¹³ Bu bakış açısına göre, en etkili öğrenme, bireyin aktif olarak bir eylemin içinde yer alması ve bu eylemi kişisel yaşantısı ile ilişkilendirmesiyle gerçekleşir.¹¹

Dewey'in eğitim teorisinde "deneyim" kavramı merkezi bir rol oynar. Ona göre bilgi, statik bir veri yığını değil, bireyin çevreyle girdiğı etkileşim sonucunda sürekli yeniden inşa edilen dinamik bir yapıdır.¹⁵ Dewey, geleneksel eğitimin çocuğı pasif bir alıcı konumuna sokmasını eleştirmiş ve "Kopernik Devrimi"ne benzettiğı bir değişimle çocuğı eğitimin merkezine, yani "güneşin" yerine koymuştur.¹¹ Yaratıcı drama, bu felsefeyi en somut biçimde hayata geçiren

yöntemdir; zira drama oturumlarında katılımcı, bir problemi kurgusal bir düzlemde eyleme dökerek çözer ve bu süreçte edindiği kazanımları kalıcı hale getirir.⁷

Dewey'in biyografisi ve kişisel deneyimleri, dramanın çatışma çözme ve barışçıl ifade becerileri üzerindeki etkisini anlamak açısından değerlidir. İç savaş yıllarında şiddete tanıklık eden Dewey, amaçlara ulaşırken şiddetin en faydasız yöntem olduğunu savunmuştur.¹⁴ Bu durum, yaratıcı dramada kullanılan çatışma yönetimi ve empati odaklı tekniklerin (örneğin Forum Tiyatrosu) felsefi kökenlerini açıklar.¹⁶ Dewey'e göre düşünme, yaşamdaki dengelerin bozulmasıyla bu dengeleri yeniden kurmak için ortaya çıkar.¹⁴ Drama da tam olarak bu noktada devreye girer: Katılımcıya kurgusal bir dengesizlik (çatışma) sunulur ve katılımcıdan bu dengeyi eylem içinde yeniden tesis etmesi beklenir.¹¹

Dewey'in pragmatist yaklaşımı, eğitimin aynı zamanda sosyal bir süreç olduğunu vurgular.¹⁵ Okul, büyük topluluğun yaşantısını yansıtan küçük bir topluluk olmalıdır.¹¹ Yaratıcı drama grupları, bu küçük topluluğun ideal bir laboratuvarıdır; burada katılımcılar iş birliği yapmayı, sorumluluk paylaşmayı ve demokratik bir ortamda birlikte karar vermeyi deneyimlerler.¹¹ Dewey'in eğitim felsefesi ile yaratıcı drama arasındaki bu organik bağ, yöntemin sadece bir "oyun" değil, bir "karakter kurma bilimi" olduğunu kanıtlar.¹¹

Oyunun Kültürel ve Antropolojik Boyutu: Huizinga ve Caillois

Yaratıcı dramanın temel dinamiği olan "oyun", insanlık tarihinin en kadim ifade biçimlerinden biridir. Johan Huizinga, "Homo Ludens" adlı eserinde oyunun kültürden daha eski olduğunu ve medeniyetin oyunun içinde ve oyun olarak doğduğunu ileri sürmüştür.²⁰ Huizinga'ya göre oyun, bizzatı bir amaçtır ve katılımcıları birbirine yaklaştırırken onlara özgür bir alan sunar.²⁰ Oyunun bu "ciddi olmayan" ancak kendi içinde katı kuralları olan yapısı, yaratıcı dramanın kurgusal çerçevesini oluşturur.²⁰

Roger Caillois ise oyun kuramını daha sistematik bir sınıflandırmaya tabi tutarak dramatik süreçlerin çeşitliliğini dört ana kategori üzerinden açıklamıştır. Bu kategoriler, yaratıcı drama liderinin tasarladığı etkinliklerin psikolojik ve pedagojik etkilerini anlamlandırmak için elzemdir:

1. **Agôn (Rekabet):** Yetenek, güç ve zekanın sergilendiği, adil bir zeminde yürütülen yarışmalardır.²¹ Drama içinde grup içi oyunlarda ve fikirsel çatışmalarda kendini gösterir.
2. **Alea (Şans):** Bireyin kendi iradesi dışında gerçekleşen, kadere veya tesadüfe dayalı unsurlardır.²² Drama sürecinde rastgele çekilen rol kartları veya sürpriz olaylar bu kategoriye girer.
3. **Mimicry (Simülasyon/Rol Yapma):** Bireyin kendisi olmaktan çıkıp bir başkasını canlandırması, "-mış gibi" yapmasıdır.²² Bu kategori, yaratıcı dramanın temelini teşkil eder; zira drama en geniş anlamıyla bir simülasyon ve role girme eylemidir.²¹
4. **Ilinx (Baş Dönmesi/Vertigo):** Algıyı sarsan, heyecan ve fiziksel uyarım yaratan

deneyimlerdir.²¹ Dramanın ısınma aşamasındaki hareketli oyunlar veya yoğun duygusal anlar bu kategoriyle ilişkilidir.

Caillois ayrıca oyunların, kuralların gevşek olduğu "Paidia" (özgür oyunbazlık) ile kuralların katı olduğu "Ludus" (yapılandırılmış oyun) spektrumunda değiştiğini belirtmiştir.²¹ Yaratıcı drama oturumu tipik olarak ısınma aşamasındaki Paidia ruhuyla başlar ve canlandırma aşamasındaki daha disiplinli Ludus formuna evrilir.²¹

Yaratıcı Drama Oturumunun Pedagojik Yapısı: Aşamalar ve Modüller

Bilimsel olarak yapılandırılmış bir yaratıcı drama oturumu, genellikle 1 ile 3 saat arasında süren bir zaman dilimine yayılır ve katılımcıyı zihinsel, bedensel ve duygusal olarak hazırlayan üç temel aşamadan oluşur.⁹ Bu aşamalar arasındaki akış, öğrenmenin derinleşmesi ve deneyimin içselleştirilmesi için hayati önem taşır.

1. Isınma ve Hazırlık Aşaması

Bu aşama, dramatik sürecin eşiğidir. Katılımcıların dış dünyadaki rollerinden sıyrılarak grubun bir parçası haline gelmeleri ve hayal güçlerini harekete geçirmeleri amaçlanır.¹⁸

- **Fiziksel Hazırlık:** Bedenin uyandırılması, ritim çalışmaları ve enerjinin gruba yayılması sağlanır.⁶ "Meyve Sepeti", "Bom" veya "Ayna" gibi klasik ısınma oyunları bu noktada devreye girer.²⁶
- **Grup Dinamiği ve Güven:** Tanışma çalışmalarıyla (örneğin el sıkışma veya kağıt top oyunları) grup içinde güvenli bir atmosfer tesis edilir.⁸ Güven, dramadaki risk alma ve kendini ifade etme becerileri için bir ön koşuldur.¹⁰
- **Zihinsel Hazırlık:** İşlenecek olan tema veya konuya dair çağrışımlar yaratılır, katılımcıların dikkati kurgusal dünyaya yönlendirilir.⁶

2. Canlandırma Aşaması

Yaratıcı dramanın merkezini oluşturan bu aşamada, katılımcılar "-mış gibi" yaparak belirlenen bir durumu, çatışmayı veya karakteri canlandırırlar.⁹

- **Doğaçlama:** Herhangi bir yazılı metne bağlı kalmaksızın, o anın gerektirdiği duygu ve düşüncelerle hareket edilmesidir.¹⁸ Doğaçlama, bireyin yaratıcılığını ve anlık çözüm üretme yetisini en üst seviyeye çıkarır.⁶
- **Rol Oynama:** Katılımcıların belirli bir karakterin (doktor, anne, tarihsel bir kişilik veya fantastik bir varlık) kimliğine bürünerek o kişinin perspektifini deneyimlemesidir.³⁰
- **Oluşum:** Canlandırmaların rastgele olmaktan çıkıp bir bütünlük kazandığı, yeni anlamların ve estetik ürünlerin (örneğin bir tablo veya sahne) ortaya çıktığı süreçtir.⁶

3. Değerlendirme ve Tartışma Aşaması

Deneyimin bilgiye, duygunun ise farkındalığa dönüştüğü son aşamadır.²⁵ Bu aşamada yapılan sorgulamalar, öğrenmenin kalıcılığını sağlar. Değerlendirme süreci dört farklı boyutta ele alınır:

Değerlendirme Boyutu	Sorgulanan Alan	Örnek Soru
Betimsel (Descriptive)	Süreçte ne yapıldığına dair nesnel gözlemler.	"Bugün hangi oyunları oynadık?" ³³
Duyuşsal (Affective)	Katılımcının ve canlandırılan karakterin hisleri.	"O karakterin yerinde olsaydın ne hissederdin?" ²⁹
Zihinsel (Cognitive)	Kavramlar, neden-sonuç ilişkileri ve analiz.	"Sence bu durumdaki temel problem neydi?" ²⁹
Yaşantısal (Experiential)	Gerçek yaşamla kurulan bağ ve gelecek eylemler.	"Bu olay gerçek hayatta başına gelse ne yapardın?" ³⁴

25

İfade Becerilerini Geliştiren Derinlemesine Teknikler

Yaratıcı drama, bireyin ifade kapasitesini genişleten ve karmaşık durumları analiz etmesini sağlayan zengin bir teknik repertuvara sahiptir.⁷ Her teknik, belirli bir pedagojik hedefe hizmet eder.

Bilinç Koridoru (Conscience Alley)

Bir karakterin ahlaki bir ikilemde kaldığı veya zor bir karar vermesi gerektiği anlarda kullanılan bu teknik, içsel çatışmayı dışsallaştırır.³⁰ Katılımcılar iki karşılıklı sıra oluşturarak bir koridor yaratır; ana karakter koridordan yavaşça geçerken, koridoru oluşturanlar onun kulağına çelişen fikirler, uyarılar veya destekleyici sözler fısıldarlar.³¹ Bu süreç, karakterin karar verme mekanizmasını etkileyen sosyal ve psikolojik baskıları somutlaştırarak katılımcının durum üzerine derinlemesine analiz yapmasını sağlar.³⁰

Donuk İmge ve Fotoğraf Karesi (Freeze Frame)

Sözcüklerin yetersiz kaldığı anlarda bedensel anlatımı ön plana çıkaran bir tekniktir.²⁸ Liderin "Don!" komutuyla katılımcılar o anki duygularını ve durumlarını yansıtan bir heykel grubuna

dönüşürler.²⁹ Donuk imgeler, bir olayın en can alıcı anını (doruk noktası) dondurarak izleyicilere ve diğer katılımcılara sahne üzerine yorum yapma fırsatı verir.²⁸ Bu teknik, görsel okuryazarlığı ve duygu okuma becerisini geliştirir.³⁰

Sıcak Sandalye (Hot Seating)

Karakter analizi ve empati gelişimi için kullanılan en etkili yöntemlerden biridir.³⁸ Bir karakteri canlandıran kişi, grubun ortasında bir sandalyeye oturur ve diğer katılımcıların (bazen rollerinde, bazen kendileri olarak) sorularını yanıtlar.³⁰ Sorulan sorular karakterin motivasyonlarını, geçmişini ve iç dünyasını açığa çıkarır.³⁷ Bu teknik, sadece sandalyedeki kişinin role derinleşmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda soru soranların karakterin perspektifini anlamasına yardımcı olur.¹⁷

Dedikodu Halkası ve Sosyal Algı

Bir olay veya karakter hakkındaki söylentilerin nasıl yayıldığını ve gerçekliğin nasıl çarpıtıldığını göstermek amacıyla uygulanır.³¹ Katılımcılar halka halinde yürürken karakter hakkında fısıltıyla abartılı bilgiler paylaşırlar; bu durum gerilimi artırır ve toplumsal yargıların birey üzerindeki baskısını deneyimletir.³⁷ Etkinlik sonunda, söylentilerin nasıl bir hal aldığı ve karakterin bunlara verdiği tepkiler üzerine tartışılır.³¹

Diğer Önemli Teknikler ve İşlevleri

Teknik Adı	Uygulama Mantığı	Geliştirilen Beceri
Duvardaki Rol	Karakterin silüeti çizilir ve üzerine bilgiler eklenir.	Hayal Gücü, Karakter İnşası. ⁴⁰
İç Monolog	Karakterin o anki iç sesinin dışarıya yansıtılmasıdır.	Duygu Farkındalığı, Öz Farkındalık. ¹⁷
Geriye Dönüş	Olayın geçmişindeki bir ana gidilerek nedenlerin araştırılmasıdır.	Neden-Sonuç İlişkisi, Analiz. ³⁸
Pantomim	Duygu ve düşüncelerin sadece beden diliyle anlatılmasıdır.	Odaklanma, Fiziksel İfade. ²⁸
Hikaye Tamamlama	Yarım bırakılan bir kurgunun	Yaratıcılık, Problem

	katılımcılarca bitirilmesidir.	Çözme. ³²
Buzdağı	Olayların görünen yüzünün altındaki derin anlamların keşfidir.	Eleştirel Düşünme, Görünmeyeni Anlama. ³¹

17

Duygu Farkındalığı ve Duygusal Zekanın İnşası

Yaratıcı drama, Daniel Goleman'ın kavramsallaştırdığı duygusal zekanın (EQ) beş temel bileşenini geliştirmek için benzersiz bir laboratuvar sunar.¹⁷ "Güvenli Alan" (Safe Space) kavramı, bireyin gerçek hayatta deneyimlemekten çekindiği yoğun duyguları (öfke, yas, korku, aşırı sevinç) kurgusal bir karakter üzerinden yaşamasına olanak tanır.⁹

Öz Farkındalık ve Öz Yönetim

Katılımcılar drama sırasında kendi duygusal örüntülerini fark ederler.¹⁶ Bir çatışma anında canlandırdıkları karakterin verdiği tepkileri gözlemlerken, aslında kendi duygusal tepkilerini de aynalamış olurlar.¹⁷ Yoğun duygularla baş etme becerisi, sahne içinde duyguyu kontrol etme zorunluluğu ile gelişir.¹⁷ Özellikle "Düşünce Takibi" tekniği, bireyin eylem anındaki iç sesini tanımasını sağlayarak öz farkındalığını artırır.¹⁷

Empati ve Sosyal Farkındalık

Empati, dramanın en somut kazanımıdır. Başka birinin "ayakkabılarıyla yürümek", o kişinin dünyayı nasıl algıladığını bizzat deneyimlemeyi gerektirir.¹⁷ Çocuklar drama yoluyla farklı toplumsal rollerin, engelli bireylerin veya farklı kültürden insanların yaşadığı zorlukları deneyimleyerek bu kişilere karşı duyarlı hale gelirler.¹⁶ Bu süreç, "hissetme" temelli bir anlamayı geliştirerek sağlıklı sosyal ilişkilerin temelini atar.¹⁷

İlişki Yönetimi ve İletişim

Grup halinde yapılan drama etkinlikleri, iş birliği, uzlaşma ve takım ruhunu pekiştirir.¹⁹ Katılımcılar ortak bir hikaye yaratırken birbirlerini dinlemek, sırayla konuşmak ve farklı fikirlere saygı duymak zorundadırlar.⁸ "Forum Tiyatrosu" gibi teknikler, toplumsal sorunlara birlikte çözüm üretme becerisini geliştirir.¹⁷

Yaratıcı Drama Liderinin Rolü ve Etik Sorumlulukları

Yaratıcı drama sürecinin başarısı, liderin (eğitmenin) yetkinliğine ve duruşuna doğrudan bağlıdır.⁹ Lider, bilgiyi dikte eden bir otorite değil, keşif yolculuğunda rehberlik eden bir

kolaylaştırıcıdır.⁹

Liderin Sahip Olması Gereken Özellikler

Etkili bir lider, hem kişisel hem de mesleki açıdan donanımlı olmalıdır ¹⁰:

- **Kişisel Özellikler:** Sevecen, hoşgörülü, sabırlı, adil ve enerjik olmalıdır.¹⁰ Empati kurabilmeli ve kendi duygu yönetimini sağlayabilmelidir.¹⁰
- **Mesleki Özellikler:** Alanının kuramsal temellerine hakim olmalı, pedagoji ve tiyatro tekniklerini birleştirebilmelidir.¹⁰ İyi bir gözlemci olmalı ve grup dinamiğindeki değişimleri anında analiz ederek sürecini güncelleyebilmelidir.¹⁰

Güven ve Demokratik Ortam Stratejileri

Liderin en önemli görevi "güvenli alan" inşa etmektir.⁹ Bu alanın korunması için şu stratejiler uygulanır ¹⁰:

- **Yargısız Atmosfer:** Hiçbir canlandırma veya fikir "yanlış" veya "kötü" olarak etiketlenmez; kişiliklere dönük eleştiriye izin verilmez.¹⁰
- **Eşit Mesafe:** Lider, gruptaki her bireye eşit mesafede durmalı ve herkesin katılımını teşvik etmelidir.¹⁰
- **Otoritenin Paylaşılması:** Lider zaman zaman bir role girerek (Öğretmenin Rol Alması tekniği) hiyerarşiyi kırar ve grubun sıradan bir üyesi gibi oyunlara katılır.¹⁰
- **Süreç Odaklı Geri Bildirim:** Değerlendirme aşamasında katılımcıların performansı notla değil, yaşadıkları deneyimin derinliği ve kazandıkları farkındalıkla takdir edilir.²⁹

Akademik ve Uygulamalı Örnekler: Eğitimde Dramanın Etkisi

Yaratıcı dramın akademik başarısı, çeşitli ampirik çalışmalarla desteklenmektedir. Özellikle yabancı dil eğitiminde, öğrencilerin konuşma kaygısını azalttığı ve hedef dili "yaşayarak" öğrenmelerini sağladığı tespit edilmiştir.⁴⁵ Fen bilimlerinden hayat bilgisine kadar birçok derste karmaşık ve soyut kavramlar (örneğin adalet, ekosistem, tarihi olaylar) drama yoluyla somutlaştırılmaktadır.⁶

Örnek Uygulama: "Büyülü Ormanın Sırrı"

Okul öncesi ve ilköğretim düzeyinde tasarlanan bu oturum, doğa bilinci ve iş birliğini hedefler.²⁹

- **Isınma:** Çocuklar "rüzgarda sallanan ağaçlar" veya "hızlı koşan tavşanlar" olur.
- **Canlandırma:** Ormanın kuruyan bir bölgesini kurtarmak için "Bilge Ağaç" (liderin rol alması) ile görüşmeye giderler. Burada "Sıcak Sandalye" tekniğiyle Bilge Ağaç'a sorular sorarlar.²⁹
- **Çatışma:** Ormana zarar veren bir karakterle karşılaşır ve "Bilinç Koridoru" oluşturarak

ona neden durması gerektiğini anlatırlar.

- **Değerlendirme:** "Bir ağaç olsaydınız insanların size nasıl davranmasını isterdiniz?" sorusuyla empati pekiştirilir.²⁹

Akademik Bulgular Tablosu

Çalışma Odağı	Bulgular ve Kazanımlar	Kaynak
Sosyal Beceriler	İlişkiyi başlatma, sürdürme ve kendini kontrol etmede anlamlı artış.	19
Yabancı Dil Eğitimi	Dil kaygısının azalması, dört temel dil becerisinde (dinleme, okuma, yazma, konuşma) gelişim.	45
Akademik Motivasyon	Sanat temelli çalışmaların (nefes, ses, drama) motivasyonu artırdığı ve kaygıyı düşürdüğü görülmüştür.	10
Aile Eğitimi	Ebeveynlerin çocuklarının duygularına daha duyarlı hale gelmesi ve iletişimin güçlenmesi.	44

Sonuç ve Gelecek Projeksiyonu

Yaratıcı drama, sadece bir eğitim yöntemi değil, aynı zamanda demokratik ve empatik bir toplum inşası için vazgeçilmez bir yaşam pratiğidir.¹⁰ John Dewey'in pragmatist felsefesinden Huizinga'nın oyun kuramına kadar uzanan bu disiplin, bireyi pasif bir bilgi tüketicisinden aktif bir anlam yaratıcısına dönüştürür.⁸

Gelecekte yaratıcı dramanın, dijitalleşen eğitim dünyasında (e-öğrenme, sanal gerçeklik senaryoları) nasıl bir yer edineceği akademik merak konusudur. Ancak teknolojinin sunduğu tüm imkanlara rağmen, dramanın özündeki "insani temas", "bedensel ifade" ve "ortak yaşantı" unsurları, onun özgünlüğünü korumasını sağlayacaktır.³ Bireyin kendi duygularını tanıdığı, başkasının yerine geçebildiği ve çatışmalara yaratıcı çözümler üretebildiği her drama oturumu, daha bilinçli ve duyarlı nesillerin yetişmesine katkı sunacaktır.¹⁷ Yaratıcı drama, eğitimin sadece

zihinlere bilgi doldurmak değil, karakterleri ve ruhları zenginleştirmek olduğu gerçeğinin en güçlü kanıtıdır.⁶

Alıntılanan çalışmalar

1. Yaratıcı Dramayla Tiyatronun Farkı, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.yaraticidramaakademisi.com/yaratici-dramayla-tiyatronun-farki>
2. Türkiye'de Yaratıcı Drama Yöntem ve Tekniklerinin Eğitim Alanındaki Tarihsel Gelişimi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://jshsr.org/index.php/pub/article/download/2826/2703/6475>
3. Yaratıcı Drama ve Tiyatro Arasındaki Farklar - Mavi Sanat Atölyeleri, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.mavisanat.org/yaratici-drama-ve-tiyatro-arasindaki-farklar>
4. Drama ve Tiyatro Arasındaki Farklar, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=149494>
5. Yaratıcı Drama Alanında Gavin Bolton'ın Drama Anlayışı - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/410591>
6. Yaratıcı Drama Aşamaları | IİENSTITU, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.iienstitu.com/tr/blog/yaratici-drama-asamalari>
7. Yaratıcı Drama Tekniklerinin Eğitimde Kullanımı, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://bursaozelegitim.com.tr/yaratici-drama-tekniklerinin-egitimde-kullanimi/>
8. Yaratıcı Drama Nedir? Drama Örnekleri Nelerdir? | IİENSTITU, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.iienstitu.com/tr/blog/yaratici-drama-nedir-drama-ornekleri-nelerdir>
9. Yaratıcı Drama Nedir? Neden Önemlidir? Özellikleri Nelerdir? - Boğaziçi Enstitüsü, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://boenstitu.com/blog/yaratici-drama-nedir>
10. Etkili Bir Yaratıcı Drama Liderinin Sahip Olması Gereken ... - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/629935>
11. John Dewey'nin eğitime bakışı üzerine yeni bir yorum - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1495966>
12. John Dewey - Modül Eğitim, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://modulegitim.com.tr/hakkimizda/ilham-verenler/52-john-dewey>
13. Yaşayarak Öğrenme Modeli ve Bir Eğitimci: John DEWEY - P4C Bursa - Düşünce Lab, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dusuncelab.com/yasayarak-ogrenme-modeli-ve-bir-egitimci-john-dewey/>
14. JOHN DEWEY'İN EĞİTİM FELSEFESİ - İstanbul Üniversitesi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TEZ/43745.pdf>
15. John Dewey's Learning Theory: How We Learn Through Experience - Growth Engineering, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.growthengineering.co.uk/john-dewey/>
16. Drama ve Yaratıcı Oyunlarla Çocukların Duygusal Gelişimi: Etkileri ve Uygulamaları, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://renkliyetenek.com/drama-ve-yaratici-oyunlarla-cocuklari-duygusal-gelismi-etkileri-ve-uygulamalari/>
17. Yaratıcı Drama ile Empati ve Duygusal Zekâ Nasıl Gelişir? - Dorian Sanat Akademi,

erişim tarihi Aralık 26, 2025,

<https://doriansanatakademi.com/yaratici-drama-ile-empati-ve-duygusal-zeka-na-sil-gelisir/>

18. Yaratıcı Dramanın Aşamaları - YARATICI DRAMA, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.yaraticidrama.com/yaratici-dramanin-asamaları/>
19. YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN BAZI SOSYAL BECERİLERİN KAZANDIRILMASINA ETKİSİ - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/87612>
20. JOHAN HUIZINGA'NIN OYUN KURAMI BAĞLAMINDA AUGUSTO BOAL'İN TİYATROYA YAKLAŐIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ - Idil Sanat ve Dil Dergisi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1699279834.pdf>
21. Man, Play and Games - Wikipedia, erişim tarihi Aralık 26, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/Man,_Play_and_Games
22. Caillois names and defines four categories of games: agôn (competition on an artificially - Void Network, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/09/Short-Definitions-of-Games-by-Roger-Caillois.pdf>
23. Agon, Alea, Mimicry and Ilinx | PDF - Scribd, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.scribd.com/document/203163001/Agon-Alea-Mimicry-and-Ilinx>
24. Roger Caillois, Games of Chance and the Superstar - Utrecht University School of Economics (U.S.E.), erişim tarihi Aralık 26, 2025, <http://www2.econ.uu.nl/users/l.groot/Caillois&superstars.pdf>
25. YARATICI DRAMANIN AŞAMALARI, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/belgin.bal/139165/6.hafta.pdf>
26. Isinma Oyunlari | PDF - Scribd, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.scribd.com/document/492752356/06113314-13125118-ISINMA-OYUNLARI>
27. Yaratıcı Drama Alanında Kullanılacak Oyunlar | PDF - Scribd, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.scribd.com/document/757970848/yarat%C4%B1c%C4%B1-drama-alan%C4%B1nda-kullan%C4%B1lacak-oyunlar-2>
28. Yaratıcı Drama Teknikleri - YARATICI DRAMA, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.yaraticidrama.com/yaratici-drama/yaratici-drama-teknikleri/>
29. Büyülü Ormanın Sırrı: Yaratıcı Drama Örneđi | IİENSTITU, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.iienstitu.com/tr/blog/yaratici-drama-ornegi-buyulu-ormanin-sirri>
30. Yaratıcı Drama Teknikleri | IİENSTITU, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.iienstitu.com/tr/blog/yaratici-drama-teknikleri>
31. Yaratıcı Drama Teknikleri Nelerdir? - Tiyatro Karyola, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://tiyatrokaryola.com/yaratici-drama-teknikleri-nelerdir>
32. Yaratıcı Drama - Bilge Montessori Anaokulu, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://altunizadebilgemontessori.com/yaratici-drama/>
33. Drama Planı Nasıl Hazırlanır? Yaratıcı Drama Planı Örnekleri - Drama Akademi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dramaakademi.com/yaratici-drama/drama-planı-nasil-hazirlanir>

34. Drama ve Evde Uygulama Örnekleri - Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu - Çocuk Gelişimi - İstanbul Gelişim Üniversitesi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://shmyo.gelisim.edu.tr/tr/akademik-bolum-cocuk-gelisimi-haber-drama-ve-evde-uygulama-ornekleri>
35. Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Değerler Eğitiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/751017>
36. Yaratıcı Drama Nedir? Yaratıcı Drama Teknikleri - Sosyologer, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.sosyologer.com/yaratıcı-drama-nedir-yaratıcı-drama-teknikleri/>
37. Yaratıcı Drama Teknikleri - Esra Güleç Blog, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.esragulec.com/yaratıcı-drama-teknikleri/>
38. Yaratıcı Drama Teknikleri Nelerdir? - GymKids, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://gymkids.com.tr/yaratıcı-drama-teknikleri-nelerdir/>
39. İLKOKUL 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA, TU - Ordu Üniversitesi Açık Arşiv Sistemi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://earsiv.odu.edu.tr/jspui/bitstream/11489/284/1/10169322.pdf>
40. Atatürk Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Ders Notlari - Drama | PDF - Scribd, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.scribd.com/document/884689814/ATATURK-UN%C4%B0VERS%C4%B0TES%C4%B0-COCUK-GEL%C4%B0%C5%9E%C4%B0M%C4%B0-BOLUMU-DERS-NOTLARI-DRAMA>
41. Yaratıcı Drama Teknikleri Nelerdir? Yaratıcı Drama ile Doğaçlama Becerileri Kazanın!, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://sanatakademi.com.tr/cocuk-drama/yaratıcı-drama-teknikleri>
42. T.C. BARTIN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://acikerisim.bartın.edu.tr/bitstreams/22b71a81-7948-448a-958f-4838a5873f59/download>
43. Yaratıcı Dramanın Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri - Mavi Sanat Atölyeleri, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.mavisanat.org/yaratıcı-dramanın-cocuk-gelisimi-uzerindeki-etkileri>
44. YARATICI DRAMAYLA AİLE YAŞAM BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEK: ÇEMBERDE DÖNÜŞÜM AİLEDE DEĞİŞİM - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3935235>
45. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerinin Atölye ve Eğitim Bağlamında İncelenmesi*1 - DergiPark, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3698353>
46. Yaratıcı Drama Liderinin Özellikleri – Etkili Drama Liderliği - Drama Akademi, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://dramaakademi.com/yaratıcı-drama/yaratıcı-drama-liderinin-ozellikleri>
47. Yaratıcı Drama Kavramları ve Anlamları | İİENSTITU, erişim tarihi Aralık 26, 2025, <https://www.iienstitu.com/tr/blog/yaratıcı-drama-kavramlari-ve-anlamlari>
48. Online Kids Academy | "Sınıf İçi ve Dışında Empati Geliştiren Drama ve Rol

Oyunları: Çocuklar İçin Yaratıcı Yöntemler", erişim tarihi Aralık 26, 2025,
<https://www.onlinekidsacademy.com/tr/blog/sinif-ici-ve-disinda-empati-gelistiren-drama-ve-rol-oyunlari-cocuklar-icin-yaratici-yontemler>

49. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YARATICI DRAMA MODELLERİ Kübra SİYAHLI
Danışman Prof. Dr. Rifat, erişim tarihi Aralık 26, 2025,
<https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/rgunday/129597/586927.pdf>